

Науковий реферат статті Волікова В. В **"Етапи оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства"**

Стаття присвячена проблемі оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства. Актуальність обраної теми дослідження обумовлена наявністю певної невідповідності між сучасними теоретичними здобутками і практичним їх застосуванням у сфері оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, що потребує уточнення цього процесу та обґрунтування сутності його етапів. Така невідповідність обумовлює постановку мети – обґрунтування етапів процесу оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства та уточнення їх складу на основі узагальнення й систематизації теоретико-методичних підходів.

Практичні проблеми у сфері оцінки інтелектуального потенціалу підприємства є складними та характеризуються відсутністю єдиної визначеної методології й розбіжністю думок фахівців. Зазначено, що існуючі підходи, які визначають процес оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, є обмеженими. Для обґрунтування послідовності та змісту етапів процесу оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства використано результати аналізу досліджень авторських підходів до оцінювання ефективності капіталу, методики оцінки кругообігу капіталу, оцінювання прогнозно-розрахункової вартості бізнесу, оцінювання конкурентних переваг підприємства тощо.

На основі критичного аналізу існуючих методик оцінювання запропоновано послідовність оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства, яка включає наступні чотири етапи: визначення проблем формування і використання інтелектуального потенціалу та їх конкретизацію, що включає ідентифікацію підприємства, визначення предмета, дати та мети оцінювання; підготовку до проведення оцінювання інтелектуального потенціалу, що передбачає визначення джерел інформації, формування груп експертів-оцінювачів, складання завдання та календарного плану оцінювання, підготовку та підписання договору проведення оцінювання; збір інформації та розрахунок показників, що включає формування системи показників, збір даних та їх систематизацію, розрахунок показників; визначення ефективності використання інтелектуального потенціалу та формування заходів щодо її підвищення.

Обґрунтований процес оцінювання інтелектуального потенціалу пропонується використовувати для визначення його справедливої вартості, що має стати основою в процесі розробки стратегії

підприємства та дати можливість виявити альтернативні підходи і шляхи підвищення ефективності використання людського, структурного, споживчого капіталу та інтелектуального потенціалу в цілому.

Література: 1. Бендиков М. Интеллектуальный капитал развивающейся фирмы: проблемы идентификации и измерения [Электронный ресурс] / М. Бендиков, Е. Джамай. – Режим доступа : <http://www.cfin.ru/press/management/2001-4/01.shtml>. 2. Бутнік-Сіверський О. Б. Інтелектуальний капітал (теоретичний аспект) [Електронний ресурс] / О. Б. Бутнік-Сіверський. – Режим доступу : http://www.ipdo.kiev.ua/files/articles/butnik-siverskiy_intelektual_capital_theoretical_aspect.doc. 3. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал / Э. Брукинг ; пер. с англ. под ред. Л. Н. Ковалик. – СПб. : Питер, 2001. – 288 с. 4. Варфоломеева Ю. А. Интеллектуальная собственность в условиях инновационного развития : монография / Ю. А. Варфоломеева. – М. : Ось-89, 2006. – 144 с. 5. Гавкалова Н. Л. Формування та використання інтелектуального капіталу : наукове видання / Н. Л. Гавкалова, Н. С. Маркова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. – 252 с. 6. Дороніна М. С. Соціальний капітал виробничої організації : монографія / М. С. Дороніна, А. І. Нечепуренко ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Дороніної М. С. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 232 с. 7. Іванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток : монографія / Ю. Б. Іванов, П. А. Орлов, О. Ю. Іванова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 352 с. 8. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко та ін. – Х. : Видавничий Дім "ІНЖЕК", 2003. – 144 с. 9. Кизим М. О. Оцінка якості цільових програм державної підтримки розвитку малого бізнесу : монографія / М. О. Кизим, І. Ю. Матюшенко, Н. І. Полтарак. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 328 с. 10. Козырев А. Н. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности / А. Н. Козырев, В. Л. Макаров. – М. : Интерреклама, 2003. – 352 с. 11. Мойсеенко І. П. Управління інтелектуальним потенціалом : монографія / І. П. Мойсеенко. – Львів : Аверс, 2007. – 304 с. 12. Семикіна М. В. Інтелектуальний потенціал: соціальні виміри використання та розвитку : колективна монографія / М. В. Семикіна, В. І. Гунько, С. Р. Пасека ; за ред. М. В. Семикіної. – Черкаси : Вид. ТОВ "МАКЛАУТ", 2012. – 336 с. 13. Супрун В. А. Інтелектуальний капітал: Головний фактор конкурентоспособности экономики в XXI веке : монографія / В. А. Супрун. – М. : Комкнига, 2006. – 192 с. 14. Стюард Томас А. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / А. Стюард Томас ; пер. с англ. В. Ноздриной. – М. : Поколение, 2007. – 368 с. 15. Хаустова В. Є. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів господарювання (на прикладі металургійної галузі України) : монографія / В. Є. Хаустова, І. Г. Курочкіна. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 268 с. 16. Управління інтелектуальною власністю : монографія / за ред. П. М. Цибульова. – К. : К. І. С., 2005. – 448 с. 17. Чмутова І. М. Капітал підприємства: аналіз, оцінка, інструменти управління та роль банківської системи у його фінансуванні : монографія / І. М. Чмутова, О. В. Пересулько. – Х. : ФОП Павленко О. Г. ; ВД "ІНЖЕК", 2010. – 480 с. 18. Есипов В. Е. Оценка бизнеса / В. Е. Есипов, Г. А. Маховикова, В. В. Терехова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2006. – 464 с. 19. Положення (Національний стандарт 1) оцінки майна "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" // Оцінка прав на об'єкти інтелектуальної власності : тематична збірка / укл. П. М. Цибульов, Г. Н. Сердюк, С. М. Болелій. – К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. – 314 с. 20. Отенко І. П. Аналіз та оцінка стратегічного потенціалу підприємства : наукове видання / І. П. Отенко, Л. М. Малярець, Г. А. Іващенко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2007. – 348 с. 21. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України // Оцінка прав на об'єкти інтелектуальної власності : тематична збірка / укл. П. М. Цибульов, Г. Н. Сердюк, С. М. Болелій. – К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. – С. 39–50. 22. Доронін А. В. Поведінка персоналу виробничої організації. Оцінка, управління, розвиток : монографія / А. В. Доронін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 320 с. 23. Михайліченко Г. І. Інноваційний потенціал туристичного підприємства / Г. І. Михайліченко // Економіка розвитку. – 2013. – № 1(65). – С. 110–117. 24. Fan J. P. H. Innovation or imitation? The role of intellectual property rights protections / J. P. H. Fan, S. L. Gillan, X. Yu // Journal of Multinational Financial Management. – 2013. – No. 6(3). – Pp. 208–234. 25. Zhuravlyova I. V. Empirical analysis of the intellectual capital functioning processes and their impact on enterprise performance / I. V. Zhuravlyova // Actual Problems of Economics. – 2013. – No. 142(4). – Pp. 119–127. 26. Bontis N. Assessing knowledge assets: A review of the models used to measure intellectual capital / N. Bontis // International Journal of Management Reviews. – 2001. – No. 3(1). – Pp. 41–60.

Інформація про автора

Воліков Володимир Володимирович – канд. екон. наук, начальник науково-дослідного сектору Харківського національного економічного університету (61166, Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: vvv@hneu.edu.ua).